гр. София 1797, ул.Лъчезар Станчев 5, Sopharma Business Towers, сграда Б, ет. 12, ЕИК: 175804945
Тел.: 02 810 00 71; Email: **info@bakep.org**
http://www.bakep.org

Българска асоциация на консултантите по европейски програми /БАКЕП/

Изх.№ 39-БП-ОПРЧР/30.10.2024 г.

ДО:
Г-Н ЦВЕТАН СПАСОВ,
ГЛАВЕН ДИРЕКТОР НА ГД „ЕВРОПЕЙСКИ ФОНДОВЕ, МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ“
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ОТНОСНО: ПОСТАВЕНИ ВЪПРОСИ ЗА ДИСКУСИЯ КЪМ УО НА ПРЧР НА ГОДИШЕН ФОРУМ НА БАКЕП, ПОСВЕТЕН НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПРОГРАМИ И ОБРАТНА ВРЪЗКА ПО ПРОЦЕДУРА АДАПТИРАНА РАБОТНА СРЕДА

УВАЖАЕМИ Г-Н СПАСОВ,

На 03.10.2024 г. в хотел HYATT REGENCY PRAVETS RESORT гр. Правец, се проведе годишен форум на БАКЕП в присъствието на представители на управляващите органи на програми, предоставящи целева помощ за бизнеса в България. Бяха обсъдени проблеми с приключени процедури за финансиране и се направиха предложения за решението им, както и за подобрения. Обсъден бе и напредъка по програмите, ИГРП за 2025г. и плановете за предстоящи процедури до края на периода в най-общ план.

Тъй като нямахме възможност да споделим своите идеи и предложения с представители на УО на ПРЧР, както и да се запознаем с напредъка по програмата, и плановете до края на периода, се обръщаме към Вас с няколко въпроси и предложения.

На първо място приветстваме инициативата за увеличаване на бюджета по процедурата за Адаптирана работна среда. Процедурата е с огромен интерес сред бизнеса и с оглед важността на проблемите, които таргетира, считаме за важно да има ежегодна такава инициатива, вместо една процедура на 5-7 години. Въпреки ограничения ресурс, все пак увеличението на бюджета ще даде възможност на повече предприятия да подобрят безопасността при работа и въведат зелени модели на работа, ограничавайки негативните ефекти от дейността си върху околната среда. Процедурата беше планирана за реализация в 2 етапа и силно разчитаме на повторното ѝ стартиране до края на програмния период.

Приветстваме и промените в подхода за оценка на финансов капацитет на предприятията-кандидати по процедури по ПРЧР. С промените може да се направи обективна преценка кои кандидати имат действителен финансов капацитет да реализират проектите си.

Във връзка с изпълнението на ПРЧР имаме и следните въпроси и предложения, за които бихме искали да получим обратна връзка от Ваша страна:

1. На какъв етап е изпълнението на бюджета на ПРЧР в частта за пряко подпомагане на бизнеса? Какъв е остатъчният ресурс и как планирате да бъде разпределен по години, най-вече с оглед пряко подпомагане на бизнеса?

2. Във връзка с обявените резултати и оценителните таблици на проекти по процедурата за Адаптирана работна среда, за пореден път се обръщаме към Вас с настояване за оптимизиране и обективизиране на оценката. Разглеждайки оценителните листове и сравнявайки оценките на оценителите стигаме до няколко заключения, които потвърждават спешната необходимост от промяна в методиката за ТФО, за което настояваме от няколко години:

   - Критериите за оценка са изключително субективни и това предопределя много широк диапазон на субективни точки в един критерий. Това е предпоставка да се получат огромни разлики в оценките от двамата оценители по един и същ критерий на даден проект. Повече от 10% от проектите са преминали през арбитраж. Дори само това би трябвало да е сигнал за Вас, че има проблем с оценяването. Но, много голям брой проекти са били с голямо разминаване в точките, без да са предложени за арбитраж, което е нарушение. При такава конкуренция и одобрени за финансиране проекти с почти максимални или близки до максималните точки, е изключително некоректно да има разлики от по 15 и повече точки между оценките на двамата оценители по един и същ критерий. По други процедури разликата в общата оценка рядко варира с повече от 5 точки. Тук, дори само по един критерий, методиката позволява единият оценител да даде 20 т., а другият 0 т. Съгласете се, че това е сериозен проблем и води до загуба на доверие в кандидатите. По никакъв начин не се гарантира подбор на проекти с най-високо качество и необходимост за реализация.

   - Втора, обобщена проблемна област в оценките, е липсата на ясен и обективен подход при определяне на допустимостта на разходите. Примерите са десетки, но най-фрапантните са относно ЛПС за които има отговор на въпрос, че са допустими, съответно са описани и обосновани в даден проект по същия начин като в отговора на зададения въпрос, но единият от оценителите е преценил, че все пак не са допустими. Можем да дадем примери за множество случаи на специфични активи, използвани само за целите на обезопасяване на дадена операция, ясно обосновани в проекти и налични в документацията по трудова медицина, но неодобрени с аргумент, че са производствено оборудване или с неясни и необосновани мотиви като например: *„дейността за обособяване на място за спорт е добре и ясно описана и обоснована, но не е описано как точно 1 спортен уред ще удовлетвори справедливо потребностите на 200 служители“, или „дейността за обособяване на помещения за отдих на служителите е ясно описана и добре обоснована, но предвидения за закупуване телевизор е с твърде голям размер за да осигури пълноценен отдих на служителите“* и много, много други абсурдно звучащи примери. Следва да се подчертае, че непризнаването на един такъв нелепо отрязан разход, съгласно методиката по процедурата, води реално до изпадане на проекта в резерви или дори под точките за качество, т.е. до отхвърлянето му, тъй като по този начин се намаляват твърде голям брой точки в няколко критерия извън изрично определения раздел за бюджета. По този начин, премахването на един разход от 2-3 000 лв. или дори 500 лв. и по-малко, може да доведе до отпадане на качествен и добре обоснован проект на стойност 300 000 лв. Във формуляра не е предвидено достатъчно място за по-детайлни обосновки за проекти на големи предприятия с комплексни дейности и това ограничава възможността им да опишат по-подробно всяка от тях и предоставят съответната информация в раздел Допълнителна информация. За сметка на това, проекти с една дейност за 20 служители е възможно да бъде обоснована достатъчно детайлно и обширно. Някои от оценителите отбелязват липса на информация или обосновки, които не са били

изискуеми по Насоки за кандидатстване и е нямало как кандидатите да предвидят, че е трябвало да ги включат. Част от оценителите не са признали определени разходи за допустими, без да приемат или дори поискат допълнителни доказателства като: цялостна оценка на риска, становища от институции по отношение на специфични процеси и т.н. Обезценява се труда по подготовката на целия проект и остава не финансирано едно предприятие, което наистина има необходимост и заслужава подкрепа. Същевременно, еднотипни проекти за закупуване само на няколко стола и бюра получават максимална оценка. За решаването на този проблем предлагаме от една страна да не се допускат своеволни субективни мнения на оценители, необвързани с конкретни изисквания от Насоките. Например, ако е допустимо закупуване на телевизор и е обоснована потребността от него да не се отхвърля разхода с мотива, че е „твърде голям“, тъй като не е в правомощията на оценители, да направят тази преценка. Освен това, поради наличието на специфични производствени процеси и бързото развитие в световен мащаб на нови технологии, приложими за обезопасяване на труда, следва да се допуска представянето на доказателствени материали от страна на кандидатите за конкретни разходи, по които оценителите имат съмнения и/или да се изискват такива в процеса на оценка, и на тази база да се преценява доколко са допустими или не. Да ГИП е отговорна институция в случая, но едва ли един оценител е запознат с всички казуси или с добрите практики навлизащи в редки производства от чужбина. Не е ли именно точно това крайната цел на процедурата - модернизиране на процесите по обезопасяване на служителите и въвеждане на средства, които са иновативни и по-ефективни от наличните, но и от традиционно разпространените у нас. Така вместо да се поощряват подобни нововъдения и се наблюдава ефекта от въвеждането им, съответно, да се популяризират като добра практика, се допитваме до казионните списъци и наредби и се отхвърля всичко, което не фигурира там.

Препоръчваме също така, всички отрязани разходи да влияят единствено на оценката на бюджета, ако дейностите, целевите групи и проблемите им са наистина добре описани. Така няма едни 1000 лв. за телевизор да доведат до отхвърляне на голям проект, с много дейности в него.

- Друг проблем беше изключително трудоемката подготовка по процедурата и напълно, и изцяло безсмислена оценка на бюджета, на базата на средни цени за всяка позиция от 2 оферти. При проекти с 500- 1000 позиции това излишно усложни работата както на кандидатите, така и на оценителната комисия. Както бяхме коментирали и в общественото обсъждане на документацията по процедурата, това изискване не води до подобряване качеството на проектите, тъй като представянето на една оферта е напълно достатъчно за установяване пазарните цени на предвидените разходи. При всички случаи, в рамките на изпълнение на проектите, бенефициентите следва да прилагат процедури за избор на изпълнители съгласно нормативните изисквания, а доставчиците, да отговарят за верността на оферираното и изрядността на доставките. Представените в етапа на кандидатстване оферти са напълно неконтролирани за верността и коректността на информацията в тях. Освен забавяне на оценителния процес, това изискване доведе и до силно намалени оценки на качествени проекти заради разминаване в средната цена на една или няколко позиции от повече от 200 със стотинки. Подходът на други програми е да се представя 1 оферта, което е напълно достатъчно на този етап, с оглед обосноваността на разхода.

- Друг проблем беше очевадната некомпетентност и немарливост на част от оценителите. И преди сме повдигали въпроса за компетентността и безпристрастността на оценителите. Да, знаем, че сте ограничени в избора си от нормативната уредба и наличните такива в списъка на МС.

гр. София 1797, ул.Лъчезар Станчев 5, Sopharma Business Towers, сграда Б, ет. 12, ЕИК: 175804945
Тел.: 02 810 00 71; Email: **info@bakep.org**
http://www.bakep.org

Но, наличието на толкова субективни критерии за оценка, само утежнява проблема. При ясни, конкретни, измерими и обективни критерии, компетентността на оценителите няма да е от толкова голямо значение. Като започнем от непоискани документи в искания, след това изискани отново, огромно разминаване в оценките по един и същ критерий, забавени оценки с месеци и т.н. Има информация в оценителни листа, която изобщо не касае конкретния проект. Цифри които не отговарят на заложените по конкретен проект. Но, проектът не е стигнал до арбитраж и проблемът изобщо не е отчетен в ПРЧР, а резултатът е не финансиран проект заради по-ниска оценка и липса на възможност да се възрази по друг начин освен по съдебен ред. Единственият път да се разреши този проблем е промяна в критериите за оценка и снижаване на диапазона за оценка по 1 критерий до максимум 3- 5 точки.

В обобщение, призоваваме УО на ПРЧР, въпреки че няма подобно задължение по закон, да преразгледа проектите, по които са подадени възражения и преоцени тези, за които наистина открие франпантни разминавания и пропуски. Големият брой арбитражи и множеството възражения би следвало да са сигнал за Вас, че проблем наистина има и той е сериозен и масов! Да, кандидатите могат да търсят правата си по съдебен път, но това е тежка и тромава процедура. След вълната от възражения ще дойде и вълна от съдебни дела, като по получените възраженията още сега може да заключите, че много от тях ще бъдат отсъдени в полза на кандидатите. Това със сигурност ще се отрази на имиджа на ПРЧР и екипа на УО , които не са пряко отговорни за тези пропуски, но все пак ще остане в обществеността горчивия вкус за опорочен оценителен процес и съмнения за корупция и лобизъм. Нормативната уредба не ограничава такъв доброволен подход и подобни действия вече са предприемани от други УО. Като пример ще дадем процедура за финансиране на технологична модернизация по програма Конкурентоспособност, където бяха открити редица несъответствия и грешки в оценките и УО прецени, че с оглед запазване доверието на обществеността в безпристрастността на оценителния процес, и осигуряване на справедливо решение за всички, ще преразгледа проектите по своя инициатива, без да има вменено подобно задължение.

Призоваваме УО на ПРЧР, също така, да преосмисли критериите за ТФО и избере по-обективни, проверими и измерими такива, поне доколкото се касае за проекти за бизнеса. Ние от БАКЕП многократно сме давали примери за обективни критерии и изразяваме готовност, да го правим и за в бъдеще.
Също така, по критериите в процедури за които обективизиране в голяма степен е трудно или дори невъзможно, предлагаме да се намали диапазона на оценките до максимум 5 т., с оглед избягване подобни огромни разминавания между оценките на двамата оценители по чисто субективно мнение.
Със своя опит както по тази, така и по други програми, включително такива от други страни от ЕС, членовете на БАКЕП са на разположение да съдействат с предложения и алтернативи за обективни критерии и методика за оценка.

С УВАЖЕНИЕ,
УС НА БАКЕП,
СОФИЯ, 30.10.2024 Г.

Kristina Hristova Tsvetanska

Digitally signed by Kristina Hristova Tsvetanska
Date: 2024.11.01 08:44:16 +02'00'